

İİT ÜYESİ ÜLKELERDE EĞİTİMİN KALİTESİ

“Eğitim kalitesi açısından İslam ülkeleri ortalaması PISA ve TIMSS gibi uluslararası değerlendirmelerde gelişmiş ve diğer gelişmekte olan ülkelerin gerisinde kalmaktadır.”

Öğrenci başarısı, talep ve arz yönlü faktörlerin bir araya gelmesiyle şekillenmektedir. Talep tarafındaki bireysel faktörler arasında cinsiyet, okul öncesi eğitim ve aile faktörleri (eğitim düzeyi, gelir durumu ve yerleşim yeri) yer almaktadır. Arz tarafındaki faktörler ise, okula özgü durumlar (eğitimli öğretmen, yeterli kapasitede sınıf sayısı vb.) ve sistemsel faktörler (hesap verebilirlik vb.) oluşturmaktadır. Söz konusu etkenlerin birçoğu, okula kayıt ve okulu bitirme veya okulda geçirilen zamanı etkilediği için dolaylı olarak öğrenmeyi de etkilemektedir.

Konunun önemi göz önüne alınarak, İSEDAK Yoksulluğun Azaltılması Çalışma Grubu'nun 11. Toplantısı 5 Nisan 2018 tarihinde “İİT Üyesi Ülkelerde Eğitimin Kalitesi” temasıyla Ankara’da düzenlenmiştir. Toplantıya özel bir araştırma raporu hazırlanmıştır. Bahse konu araştırma raporuna (<http://ebook.comcec.org>) adresinden ulaşılabilmektedir.

Çalışmanın Amacı ve İçeriği

Araştırmanın temel amacı; dünyada ve İslam ülkelerinde eğitim kalitesinin durumunun, temel eğilimlerin, yaşanan problemlerin ve İslam ülkelerinde daha kaliteli eğitim verilebilmesi için politika tavsiyelerinin ortaya konulmasıdır.

Çalışma kapsamında Malezya, Nijerya, Pakistan ve Ürdün vaka analizi olarak incelemiş ve bu ülkelerde saha ziyaretleri gerçekleştirilerek ilgili paydaşlar ile ayrıntılı mülakatlar ve görüşmeler yapılmıştır.

Raporun Bazı Önemli Bulguları

- İslam ülkeleri grup olarak, eğitim kalitesinde gelişmiş ülkelerin ve diğer gelişmekte olan ülkelerin ortalamalarının altındadır. Bu kapsamda, OECD tarafından yapılan PISA gibi uluslararası değerlendirmelerde bunlara katılan İslam ülkeleri diğer ülke gruplarının gerisinde kalmaktadırlar.
- İslam ülkelerinde en düşük refah grubundaki ailelerin çocukları ile en üst gelir grubundaki ailelerin çocukları karşılaştırıldığında, üst gelir grubundaki ailelerin çocuklarının 31 ile 41 PISA puanı önde oldukları görülmektedir.
- PISA 2015 değerlendirmesine göre, yüksek gelirli Kuveyt matematik ve fen bilimlerinde orta-üst gelirli Kazakistan'ın yaklaşık 200 puan gerisinde kalmaktadır.
- Okul bitirme oranları açısından birçok İslam ülkesinin (örn. Arnavutluk, Tacikistan, Kazakistan, Kırgızistan, Malezya ve Bahreyn) OECD ortalamasına yakın ortalamalara sahip oldukları görülmektedir.

- PISA 2012 sonuçlarına göre; dezavantajlı geçmişe sahip olmasına rağmen akademik başarısı yüksek öğrenci oranında OECD ortalamasına (%6) yakın olan tek İslam ülkesi Türkiye (%5) olmuştur.
- 5 İslam ülkesi (Endonezya, Katar, Kazakistan, Malezya ve Türkiye) en son PISA ve TIMSS sınavlarında gelişme kaydetmiştir.

Üye Ülkelerde Eğitimin Kalitesi ile ilgili Karşılaşılan Başlıca Zorluklar

- Öğretmen açığı ve kalitesi
- Okul sayısı başta olmak üzere fiziki şartların yetersizliği
- Okul öncesi eğitimin olmaması veya yetersiz olması
- Gelir dağılımı ve fırsat eşitsizliği
- Veri eksikliği

İslam Ülkeleri İçin Tavsiyeler

1. Öğretmenlerin, özellikle dezavantajlı ve yoksullara hizmet eden okullarda görev yapanların, ücretlerinin iyileştirilmesi ve pedagojik eğitimler, performans teşvikleri ve müfredat reformlarıyla sayılarının ve niteliklerinin artırılması,
2. Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BİT) tabanlı yeni modellerin benimsenmesi ve yaygın kullanımı ile öğretme ve öğrenme etkinliğinin artırılması
3. Erken çocukluk eğitiminin erişilebilir ve uygun fiyatlı okul öncesi eğitim yoluyla teşvik edilmesi
4. Öğrenme sonuçlarında zengin-yoksul uçurumunu kapatmak için kapsayıcılığın sağlanması
5. Eğitimde hesap verebilirliğin; ebeveynlerin çocukların eğitiminin izlenmesine aktif katılımı ve ebeveyn-öğretmen etkileşimiyle artırılması ve güçlendirilmesi